

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la M. Dukes Nachf.,
Nax. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Bernat, Iuliu
Leopold (VII Erzsébet-körút).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
rie garmond pe o coloană 10
bani pentru o publicare. Pu-
blicări mai dese după tarifar
și învoială. — RECLAMĂ pe
pagina 3-a o serie 20 bani

GAZETA TRANSILVÂNIEI

ANUL LXVII.

„GAZETA” ieșe în de-care zi.
Abonamente pentru Austro-Ungarie:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 90. etajul
I.: Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
pliar 10 bani. — Atât abona-
mentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 236.

Brașov, Duminică 24 Octomvrie (6 Noemvrie).

1904.

Ródele „noului curent“.

II.

Ceea ce se petrece aici la Arad, la Orăștie și la Sibiu sub marca generală de „curent nou activist” nu este de cât o urmare a situațiunii grave, în care a ajuns partidul nostru național în urma neajunsurilor și prigonirilor, ce avu să le sufere în cei doi-spre-zece ani din urmă.

Chiar și cuvintele „curent nou” indică, că este vorba de o abatere de la drumul, pe care a umblat partidul de la înființarea sa. Se vorbește de un „nou curent” numai de câțiva ani, de când cu „gruparea” tinerilor advocați dela Orăștie, care își pusese ca țintă nu mai puțin de cât a scotea carul partidului din nomol.

În realitate zăpăcéla de aici produsă de elementele răslețe e de origine mai veche, e un curent deja cam învechit, ce s'a ivit din momentul, când în sinul partidului nostru național s'a manifestat pentru prima oară tendința de a face politică a parte de „grup” său mai lămurit și de clică.

Nu le plăcea unora solidaritatea națională, proclamată la 1881 pentru-că acesta nu le permitea „de a se emancipa de sub forța preocupărilor învechite și de a porni pe drumuri ce le convin”. De aceea și-au propus a face o spărtură în această solidaritate. Și fiind-că era prea tare și nu puteau să încépă nimic pe față în contra ei, fără a risca să fie spulberați de indignațiunea generală, și-au zis: Vom căuta să intrăm mai întâi în cetățuie, să ținem isonul solidarității cu mulțimea și s'ajungem apoi cu încetul a avé influență în partid, atunci vom îndruma noi toate așa cum ne va veni nouă mai bine la socotélă.

Așa s'a și întâmplat. Afacerea memorandumului a ajutat acestor elemente disolvante a ajunge chiar în conducerea partidului. Din momentul acesta s'a născut curentul, care a împins apoi pe „marii naționaliști” de pe vremuri din tréptă în tréptă până ce s'au rupt cu totul de partidul național, declarând, că ei vor să facă altă politică, care să convină fie-cărui din ei mai bine.

Concentrațiunea acestora se scie, că s'a făcut la Arad cu mult înainte de a se ivi „noul curent” al advocaților dela Orăștie. Erau cu ei și o parte din membrii comitetului desbinat în două. Ei diceau, că ori le va succede să facă ca Aradul să dea în viitor „cuvântul de ordine” întregului partid național la o conferență ce-o vor conchiema acolo, séu, decât nu le va succede această, ei în tot cazul se vor rupe de grosul partidului și vor merge înainte pe căile lor nouă activiste.

Când s'a anunțat la Orăștie noua disidență, cei dela Arad s'au bucurat și i-au dat mână de ajutor, sperând că ea va trage după sine cu încetul și pe Ardeleni.

Din conferența proiectată la Arad nu s'alese însă nimic și a rămas ca să lucreze cu toții pentru izbânda „noului curent”. Li-s'au alăturat și activiștii din Sibiu, cari perdându-și tot rostul din trecut se mulțumesc acum a fi și a cincea rotă la carul „activității” peștrite de moda nouă. Într'aceea grupul de la Orăștie în frunte cu deputatul Dobrei, după ce s'a lăpădat de programul partidului național, s'a apropiat tot mai mult de politica emancipată a celor de la Arad și amintitul deputat și-a luat asupra-și rolul de fervent propagator al ei.

De-o direcțiune principiară, de un program politic nici n'a fost pomenire până acuma la nici unul din aceste grupări răslețe. Se unesc toți în ce privește optimismul și oportunismul cu totul nebasat și neînțeleș, ce-i caracterizează, și se deosebesc prin aceea, că unii au înclinări de viitoare cooperare cu partidul guvernamental, luându-și ca pildă pe Sași, ér ceilalți au veleități opoziționale însă fără denicî un fond opozițional.

Ei bine, acești reprezentanți ai „noului curent” prepară, cum se pare, o conferență „generală” activistă, căci în zilele ultime au convocat întruniri și consfătuiri cu scop de a se alege „delegați pentru o eventuală conferență generală”.

Se scie, că colectivitatea „activistă”, de care vorbim, în lipsă de orî-ce directivă și program politic serios, continuă de a usurpa numele de „partid național”.

Nu mai trebuie să spunem, că acesta este un abus neiertat, care nu se pôte destul condamna, dér este și o absurditate și prin urmare nu pôte deroga întru nimic partidului național dela 1881.

Din nenorocire însă purtarea această neaplicabilă pôte mult strica intereselor solidarității noastre, și este un mare inconvenient și faptul, că „activiștii” amestecă cestiunea protestului contra proiectului lui Berzeviczy, care trebuie să fie unanim și general, cu cestiunea atitudinii lor separatiste și nechibzuite politice.

Revisuirea regulamentului camerei ungare.

Ministrul președinte contele Stefan Tisza nu glumesc. Atât în conferența clubului liberal ținută Joi séra, cât și în ședința de éri (Vineri) a dietei, și-a motivat propunerea privitoare la revisuirea regulamentului camerei.

În conferența clubului liberal contele Tisza a ținut un lung discurs asupra necesității revisuirei regulamentului, discurs ce a fost adresat în primul rând către partidul său, apoi către opoziție și în fine către țera întregă, pentru-ca toți să înțelegă și să scótă din el intențiunile guvernului în cestiunea restringerei regulamentului camerei, a cărui revisuire ministrul președinte o află absolut necesară.

E foarte interesant acest discurs de situațiune, e plin de energie și deconvingere personală. D-l Tisza vrënd să dove-

déscă înainte de toate, cât de periculósă este obstrucțiunea, a făcut o reprivire istorică asupra mișcării obstrucționiste în Ungaria. Legislatorii din 1848 n'au creat o lege contra obstrucțiunii, tot așa cum nici străbunii Maghiarilor n'au adus lege împotriva paricidiului, fiind-că astfel de fapte le credeau imposibile — a zis Tisza. Instituția parlamentară se baséză pe principiul, ca voința „națiunii” să se valorizeze prin majoritate, ér o minoritate, care vré să-și impună cu sila voința ei, restórnă și face nefolositoare instituția parlamentară, pe care însă toți trebuie să o apere și să o susțină neștirbită.

Tisza constată și recunósce, că Maghiarii trăiesc în împrejurări extraordinare și că chiar din cauza temperamentului violent al domnilor din dietă e corect, ca guvernul și majoritatea să nu-și esecute așa de ușor toate intențiunile. Recunósce chiar, că pe urmele ultimei obstrucțiuni s'a ajuns la mai multe rezultate salutare pentru Maghiari, s'a inaugurat — cum zise el — *periodul creării de reforme*.

Pentru acest cuvânt, Tisza nu voescé să escludă cu desăvîrșire obstrucțiunea, vré însă să restringă întrebuintarea acestei arme față cu singuraticile proiecte ale guvernului. Vré mai departe să facă imposibil, ca obstrucțiunea să póta opri întréga mașinărie constituțională, prin cee-ce obstrucțiunea provócă stări ilegale și păgubescé viața economică și politică a statului.

Până aici contele Tisza n'a spus vr'un lucru nou. Acestea le-a mai spus el și cu alte ocațiuni, și acum cel mult decât și-a întregit cele spuse mai înainte prin o lămurire mai detaiată a concepțiunilor sale.

În ce privește revisuirea regulamentului camerei, contele Tisza s'a mărginit la trei puncte principale.

A zis, că vré să facă absolut imposibilă obstrucțiunea tehnică. Acesta s'a voit și prin inițierea reformei din 1899. Inițiativa de atunci însă a lăsat trei-patru aperturi pentru obstrucțiunea tehnică. Mai departe Tisza vré să apere și scutescă ordinea și demnitatea în dietă față cu degenerarea tonului în discuție. Din acest punct de vedere, trebuie să i-se dea președintelui camerei mijlocele necesare pentru menținerea ordinii.

Al treilea, trebuie să se reguleze desbaterea bugetului, deoarece este o imposibilitate, ca o mare parte a anului să fie ocupată cu desbaterea bugetară.

Acesta este, în liniiamente generale, discursul contelui Tisza.

Bate la ochi, că în partea de încheiere Tisza a accentuat stăruitor speranța, că opoziția nu și-a spus încă ultimul cuvânt și că ea n'a luat încă o decisiune finală în cestiunea revisuirei. Speră, că elementele mai seriose din opoziție nu se vor eschiva în fața necesității acțiunii și din parte-i va primi cu brațele deschise ori-ce apropiere din partea opoziției, în interesul unei soluțiuni cu succes.

Speranțele lui Tisza și felul în care au fost accentuate, dau de bănut, că el însuși are cunoștință de órecare apropiere pentru-care se fac cum încercări pozitive — în sinul partidului kossuthist. Alaltăeri și éri s'a vorbit mult despre un compromis între guvern și fracțiunea lui Francisc Kossuth, s'a colportat chiar numele cătorva deputați kossuthiști, cari și-ar da silința să afle modalitățiile unei soluțiuni pacifice, adică o conferență comună a tuturor par-

tidelor, în care partidul liberal guvernamental și opoziția să fie reprezentate în număr egal.

Ca moment interesant mai relevăm, că după contele Tisza a luat cuvântul fostul ministru de comerț în ministerul Szell, Ludvic Lang, care a zis între altele, că decât e să se salveze paslmentarismul de abuzuri, trebuie să se facă această revisuire pentru a-se pune zăgaz tirăniei minorității. „Timpul cel mai priincios pentru eșirea la ivélă a uneltirilor naționaliste a fost tot-déuna atunci, când astfel de aparițiuni primejduese parlamentarismul maghiar.”

În ședința de éri a dietei, contele Tisza și-a motivat propunerea sa de revisuire. Opoziția l'a întâmpinat cu mare șgomot, ér drépta liberală cu aprobări generale șgomotóse. Tisza a accentuat, că e absolut necesară revisuirea regulamentului, fără a știrbi dreptul discuțiunii. Francisc Kossuth, luând cuvântul, a declarat că partidul său va apăra regulamentul actual. S'a pus apoi la vot moțiunea, ca în ședința de aici să se pună la ordinea zilei propunerea contelui Tisza. Cu 216 contra 104 voturi, moțiunea a fost primită.

Demonstrații sângeróse în Innsbruck.

În ziua de 3 Noemvrie s'a deschis facultatea de drept italiană, cu care ocaziune s'au produs séra conflicte seriose între studenții germani și italieni.

Studenții italieni atacați de cei germani s'au apărat cu revolvere, descărcând vr'o 200 de glónțe.

Italianii au împușcat întâi în aer, mai târziu însă au împușcat de-adreptul în mulțime.

În fața hotelului „La crucea albă” s'a întâmplat o grozavă încăerare. Au fost răniți 9 inși și anume: Patscheider stud. med., Sterzinger amplotiat la c. f., Berger funcț. la locotenență (mort, nimerit drept în inimă), Rudolf lăcătuș, Guis stud. fil., Wacker polițist, Amber prof. de gimnastică, Lechleitner filosof, Engelbrecht amplotiat la gară.

Agitația populațiunii este enormă. Hotelul „La crucea albă” fú aproape dărîmat. Primarul Greis s'a sforțat din toate puterile să liniștescă lumea, însă fără rezultat. El a promis arestarea tuturor Italianilor. Germanii cer să-i pună în Italiani în fiere. Italianii au fost blocați în hotelul „Crucea albă”. Germanii în număr de mai multe mii au decis a nu pleca tótă nóptea din loc.

Brașov, 23 Octomvrie v.

Aniversarea Țarului. Diarele din Petersburg se ocupă în articole lungi cu aniversarea a zecea a urcării pe tron a Țarului Nicolae. Tóte articolele au o notă de serioșitate sombră. „Svjet” scrie: „Iubileul acesta cade într'un an de răsboi ce ni-s'a impus, însă cu atât mai căldurose sunt manifestările de iubire ale poporului pentru țar”. — „Birșevija Wjedomosti” scrie: „Binecuvîntat să fie momentul, în care Rușii adunați cu credință tare în jurul Țarului avënd încredere deplină într'un viitor mai bun, spre a începe un nou deceniu al domniei sale”. — „Russj”

Câștigul principal în cas favorabil 1.000,000 Coróne. (Un Milion Cor.)

Losuri pentru tragerea din 24 și 25 Noemvrie a

XV LOTERII DE CLASSĂ

se capătă la firma

Brasov MIHALOVITS & NUSSBÄCHER Brasov cât timp va ține provisia losurilor.

Costul unui los de clasa I. este { $\frac{1}{1}$ coróne 12.— $\frac{1}{2}$ 6.— $\frac{1}{4}$ 3.— $\frac{1}{8}$ 1.50 } La trimeri cu posta se socotesc și porto.

In sala de la REDUTĂ

Sâmbătă în 5 și Duminică în 6 Novembre

S O I R É E

extraordinară cu explicațiuni a renumitului illusionist și gâcitor de gânduri

C A R M E L L I N I

decorat cu medalia d'aur Wasa a reg. Sved. Se vor reprezenta numai Novități în arta acésta.

Experimente psihologice sensaționale. Minuni moderne și vrăjitorii. Manifestațiuni spiriste pe scenă deschisă, fără cameră a spiritelor. până acuma numai de Carmellini produse.

Visul porumbului. Poșta după o mie de ani etc.

Ilusii nouă neexplicabile.

— Inceputul la 8 ore séra. —

Prețul locurilor: Balcon 2 cor., Fotel 1 cor. 60 bani; Parquet I. 1 cor. 20 b., Parquet II. 1 cor., Rang I. 80 b., Parterre 80 b., Sudenti 60 b., Parter inalt 1 cor., Locul ultim 40 bani. Deschiderea Cassei la 7 óre.

Clasoronicului de buzunar
Anker syst. ROSKOPF Patent,
merge rezulat după minută,
ou lumina clară. H. 2.20
ou capace gravat finos. H. 2.65
nepru. H. 3.—
Lanturi de nícel, aurite ou compas. H. 4.45
In cas de neovveniență, bani se returnează.
La dorință trimite prețuri curente Granda si franco de Glasornice de aur, argint China, Mu-sicali, părți constitutive ale clasoronicului, unele si 1000 ilustreții.
F. P. A. M., Krakau, Óster.
Zielonagasse 3. Fondată în 1852.

CHOCOLATA KOHLER
Marcă cu renume universal pentru calitate fină.
Vendare cu mărutu și engro în Ungaria la
Brázay Kálmán Budapest
VII. József körút 37-39.
9-10.1477.

500 fl. plătesc celui ce va mai capéta vre-odată durere de dinți, ori îi va mireși gura, după ce va folosi
apa de dinți
a lui Bartilla, o sticlă 70 bani.
(P. ntr: pa hatar și expe. franco 96 fl.
Eduard Bartilla-Winkler
VIENA, 19/1., Sommergasse 1.
Se se cêra pret-tindenea apriat apa de dinți a lui Bartilla. Denunțări de falsificare vor fi bine plătite. La locuri, unde nu se pôte capéta, trimite 7 sticle cu 5 cor. 20 fl. franco
Se capéta în BRASOV la farmaciile:
V. Roth strada Orfanilor nr. 1, Neustädter piața Franc. Iosif. Jekelius, Stenner Str. Porți 21. Obert. Blumena la Victor Klein farm. Coróna. Eduard Kugler Brasovul vechiu.

Podoba cea mai frumoasă a femeii este un bust frumos!
Apa KÄTHE pentru sîn.
Mijloc sensațional, scuit prin lege, pentru a dobindi un bust frumos, cu efect miraculos. Apa Käthe se folosește numai pe din afară, de aceia e potrivită pentru orice constituție corporală. Apa Käthe pentru sîn este de felu vegetabil, și nevătămătore.
Prețul unei sticle 4 fl. cu instrucție. Se trimite sub discrețiune cu rambursă prin
Mdm KÄTHE MENZEL, Wien
XVIII, Schulgasse 3, I. Stock, Türe 78
6-6.1495.

FABRICAT DIN PATRIE!
— Novitate! —
KLEINOSCHEG SEC
PRODUPT DE PRIMA CLASĂ

Pivnița de Șampanie Frații KLEINOSCHEG
liferanții curții ces. reg. BUDAFOK.

Fie-care familie
an trebui să folosească în propriul ei interes numai
Cafeaua Kneipp de maltă a lui Kathreiner
ca adaus la cafeaua, ce o bea în fie-care zi.

RÉTHY BELA APOTHEKER
PEMETE BOMBONS
BEKESGÁBA
PREIS 60 Heller.

Contra tusei, regușeli și catarului are efect mai bun
Bombóne Pemete ale lui RÉTHY,
se observă că la cumpărare se se cêra espres **Bombóne Réthy,** de óra-ce sunt multe imitații rele.
Un carton 60 bani.
Se cumpărăm numai Réthy Pemete Bombóne.
10-12.1517.

In **24 Noemvrie a. c.** se începe un nou ciclu al loteriei de clasă ung. la care se vor trage din nou
câștiguri de 14 milioane 459,000 coróne.
Invităm la participarea acestei loterii, care represintă cele mai mari șanse de câștig din lume, și oferim din puținele losuri cu numerî de noroc ce le mai avem:
Un los întreg à cor. 12.—, o jumătate à cor. 6.—, un pêtrar à cor. 3.—, o optime à cor. 1.50 bani.
Câștigul cel mai mare în cazul norocos este
Un milion de Coróne.
Casă de bancă **JACOB L. ADLER & FRATE, Brasov.**
(Casa de bancă Jacob L. Adler & Frate în Brasov represintă cea mai mare colectură principală a loteriei de clasă ung. din provincie și-au plătit deja clienților săi prompt și culant câștiguri principale de 200,000, 100,000, 70,000, 30,000, 20,000, 10,000 Coróne etc.).
(1534)4-10.